

Asia: VN/17751/2023

Lausuntopyyntö rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta, sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitet

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SAK kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksien luonnoksia, jotka koskevat rahanpesua ja terrorismin rahoittamista koskevien lakien muuttamista sekä luonnosta merkittäviä julkisia tehtäviä määrittelevän asetuksen muuttamista.

Lähtökohtaisesti SAK kannattaa hallituksen esityksiä sekä periaatteellisista että käytännöllisistä syistä. Ammattiyhdistysliikkeelle on periaatteellisesti tärkeää, että talousrikoksia ja terrorismia ehkäistään tehokkaasti. Kuten hallituksen esityksissä todetaan, nämä rikollisuuden muodot kytkeytyvät usein myös kansainväliseen ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen, mikä vain korostaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisyä ja tarkempaa valvontaa. Luonnoksien vaikuttavuusarvioissa myös tuodaan esiin, että vaikutusarviot ovat kaikille osapuolille maltillisia. Jos lainsäädäntömuutoksien avulla pystytään edistämään näin vakavan rikollisen toiminnan valvontaa ja ehkäisemistä huomaamattomasti ja pienin kustannuksin, muutoksia kannattaa tehdä.

Puolestaan käytännölliset syyt koskevat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen taloudellisia vaikutuksia. Välitön vaikutus valvonnan parantumisesta voisi olla julkistaloutta vahvistava, jos rikollista toimintaa pystytään seuraamaan tarkemmin ja seuraamusmaksuja pystytään määräämään useammin. Lisäksi seuraamusmaksujen pelote voi ohjata yhä useampaa toimintaa laillisen toiminnan piiriin, jolloin esimerkiksi verotulot voivat kasvaa.

Todennäköisesti merkittävin taloudellinen vaikutus koskee kuitenkin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä Suomen rahoitusjärjestelmälle, luottamukselle ja maineelle. Laajamittaisen rikollisen toiminnan paljastaminen voisi aiheuttaa esimerkiksi rahoitusmarkkinakriisejä tai

kansainvälisiä pakotteita, kuten luonnoksissakin todetaan. Tällaisien riskien todennäköisyyksiä tai tarkkoja uhkia on vaikea arvioida, mutta pahimmassa tapauksessa vaikutukset olisivat joka tapauksessa merkittävät. Luonnoksissa ehdotetut muutokset pienentäisivät tarpeettomia riskejä, mikä on hyödyllistä.

Luonnoksien sisältö käsitteli laajalti määritelmiä, joiden pohjalta tulkitaan ketkä kuuluvat tehostetun tuntemisvelvollisuuden piiriin. Näissä rajanvedoissa ja määritelmässä olisi SAK:n mielestä tärkeää säilyttää tulkinnat, määritelmät ja rajanvedot laajoina, jos siten voidaan parantaa valvontaviranomaisien edellytyksiä ehkäistä rikollista toimintaa. Tämän vuoksi SAK pitää esimerkiksi luonnoksissa esitettyä kansainvälisten järjestöjen määritelmää OECD:n vastaavaa parempana. Kuitenkin esimerkiksi Euroopan parlamenttiin kytkeytyvien johtavien henkilöiden tulkitseminen merkittäviksi julkisiksi tehtäviksi olisi perusteltua. n

Rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvien rikosten vanhenemisaikojen yhdenmukaistaminen on SAK:n mielestä perusteltua. Luonnoksissa esitetty järjestelyissä lähtökohtainen vanhenemisaika olisi viisi vuotta, mutta vanhanemisajan laskennan voisi aloittaa alusta, jos on syytä epäillä lakien rikkomuksia. Seuraamusmaksujen määräämisoikeudelle säädettäisiin kuitenkin ehdoton kymmenen vuoden takaraja. SAK kuitenkin kehottaa pohtimaan, olisiko vanhenemisaika syytä asettaa lähtökohtaisesti kymmenenvuotiseksi eli vastaamaan nykyisen lainsäädännön enimmäiskestoja. Kuten luonnoksissa kuvataan, rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvien rikosten ilmeneminen ja tutkinta kestää usein vuosia, jolloin myös rikoksen vanhenemisen riski kasvaa. Esimerkiksi terrorismiin liittyvien rikosten vanhenemisaikojen olisi syytä olla pitkiä, ottaen huomioon miten vakavista rikoksista voi pahimmillaan olla kyse.

Luonnoksissa todetaan, että niiden sisältö täydentäisi Suomen nykyisiä lakeja ja käytäntöjä vastaamaan paremmin aihetta säätelevien EU-direktiivien mukaisiksi. Myös tämän vuoksi SAK kannattaa lähtökohtaisesti lakiluonnoksia. Direktiivien kansallisessa implementoinnissa on kuitenkin erityisen tärkeää kuulla asianomaisia valvontaviranomaisia ja käytännöllisiä näkökulmia. Pääasia on, että valvontaviranomaiset saavat riittävät ja selkeät toimivaltuudet rikollisen toiminnan ehkäisemiseksi. Lisäksi SAK peräänkuuluttaa, että viranomaiset tarvitsevat riittävät resurssit valvontatehtävien laadukasta hoitamista varten.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Laaka Mari
SAK ry